

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
df	แทน	ระดับชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
P-value	แทน	ความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (Probability)

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางด้านบุคคลเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็น การนำเสนอปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของประชาชนที่มี เพศ และระดับการศึกษาต่างกัน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาวิธีการ และรูปแบบในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้

1. นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน พร้อมเจ้าหน้าที่อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องออกประชาคมระดับตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบล
2. นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่งหนังสือแจ้งไปยังหน่วยราชการในเขตพื้นที่ ให้ส่งโครงการที่โครงการบรรจุเข้าในแผนพัฒนา
3. นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่งหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลาในการประชาคมจัดทำแผนพัฒนาตำบลไปยังผู้นำหมู่บ้าน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน)
4. ผู้นำหมู่บ้าน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) ทั้งหมด 8 หมู่บ้านคัดเลือกตัวแทนประชาชนจำนวนหมู่บ้านละ 16 คน เพื่อเข้าร่วมประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนาตำบลตามวันและเวลาที่กำหนด

5. ตัวแทนประชาชนจำนวน 8 หมู่บ้าน ๆ ละ 16 คน เข้าร่วมประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนาตำบลตามวันและเวลาที่กำหนด มีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

5.1 แบ่งตัวแทนประชาชนในแต่ละหมู่บ้านออกเป็น 8 กลุ่ม แล้วให้กลุ่มย่อยในแต่ละหมู่บ้านรวมกลุ่มย่อยกัน โดยแบ่งการจัดทำแผน 8 ด้าน ดังนี้

5.1.1. ด้านการพัฒนาเมืองน่าอยู่

5.1.2. ด้านการมุ่งสู่การเกษตรอุตสาหกรรมแบบพอเพียง

5.1.3. ด้านการนำแหล่งเรียนรู้สู่ธรรมชาติ

5.1.4. ด้านการปราศจากสิ่งเสพติด

5.1.5. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

5.1.6. ด้านเพิ่มผลผลิตด้วยการพัฒนาการศึกษา

5.1.7. ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี

5.1.8. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

5.2 ให้กลุ่มย่อยระดมความคิดเขียนปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน

5.3 ให้กลุ่มย่อยนำเสนอปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน

5.4 ให้แต่ละกลุ่มจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน

5.5 เจ้าหน้าที่สรุปการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน

6. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนำปัญหาและความต้องการแต่ละด้านของประชาชนที่ผ่านการประชาคมมาแล้ว สรุปออกมาเป็นโครงการบรรจุเข้าในแผนพัฒนาตำบล โดยการจัดทำแผนพัฒนาตำบลนั้นมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน เป็นขั้นตอนเริ่มต้นทำแผน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบแจ้งส่วนงานต่าง ๆ ทราบถึงกิจกรรมและกำหนดระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา เป็นการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผน ปัญหาความต้องการ รวมทั้งยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์อำเภอ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี โครงการ/กิจกรรมที่พิจารณา กำหนดอาจมีจำนวนมาก ดังนั้น ในขั้นตอนนี้จะต้องมีการดำเนินงาน แยกโครงการออกเป็นอย่างน้อยสามประเภท

1. โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเอง กล่าวคือมีขีดจำกัด

ความสามารถทั้งด้านกำลังคน กำลังเงิน วัสดุอุปกรณ์ และความรู้ทางด้านการบริหารจัดการที่
ดำเนินการได้เอง

2. โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ
เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่แต่ละองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถหรือไม่ประสงค์จะดำเนินการ จึงมอบให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ
แทนโดยการตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้ตามระเบียบวิธีการของทางราชการ

3. โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้งราชการบริหารส่วนกลาง
ภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่น และภาคเอกชน อันเนื่องมาจากเป็น โครงการขนาดใหญ่ หรือเป็น
โครงการที่หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยปฏิบัติ และมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะดังกล่าวอยู่แล้ว
ทั้งนี้ รวมถึง โครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ(ซึ่งมีกรอบในการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนอยู่แล้ว
โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนต้องอยู่ในเงื่อนไขของการรับเงิน
อุดหนุนเฉพาะกิจดังกล่าว)

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์หาจุด
แข็งและจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (Swot) โดยมีกิจกรรมหลัก 4 อย่าง เป็นตัวอย่างในการ
วิเคราะห์ คือ

1. การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา
2. ร่วมกันคัดเลือกยุทธศาสตร์โดยจะต้องให้สอดคล้องกับปัญหาและความ

ต้องการของประชาชน

3. จัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา

4. เลือกแนวทางในการพัฒนาในห้วงสามปี

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา หลังจากได้แนวทาง
พัฒนาในห้วงสามปี ที่ประชุมจะร่วมกันพิจารณาคัดเลือก วัตถุประสงค์ของแนวทางพัฒนาจากแผน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาในการจัดทำแผนสามปี

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคณะกรรมการ
สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือก โครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการ
พัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 สรุปผลการพัฒนาในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา

ส่วนที่ 6 การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติและการติดตาม ประเมินผล

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและการประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

7.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ

7.2 ผู้บริหารนำร่างแผนพัฒนาสามปีผ่านความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แล้วให้ผู้บริหารส่งแผนพัฒนาสามปีให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

7.3 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอพิจารณาถ้อยแถลงแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดพร้อมจัดทำ บัญชีโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนตำบล เสนอต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ข้อที่

2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ศึกษาเปรียบเทียบ เพศ และระดับการศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามนจังหวัดกาฬสินธุ์

4. เสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	185	54.10
หญิง	157	45.90
	342	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	66	19.30
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	122	35.70
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า	154	45.00
รวม	342	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว
อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็น นำเสนอปัญหา	1.99	0.486	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	2.05	0.474	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	2.21	0.390	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล	1.80	0.623	ปานกลาง
รวม	2.01	0.395	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 2.21$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.05$) ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหา ($\bar{X} = 1.99$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 1.80$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหา โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้ อบต. ทราบเพื่อหาแนวทางแก้ไข	2.24	0.695	ปานกลาง
2 ท่านเคยมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเดือนร้อนของประชาชนในท้องถิ่น	2.28	0.670	ปานกลาง
3 ท่านเคยมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของประชาชนร่วมกัน อบต.	1.93	0.742	ปานกลาง
4 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการประชุมเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นร่วมกับ อบต.	2.09	0.756	ปานกลาง
5 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อบต.	1.85	0.791	ปานกลาง
6 ท่านเคยมีส่วนร่วมนำข้อเสนอแนะไปประชุมเพื่อจัดทำแผน	1.77	0.785	ปานกลาง
7 ท่านได้มีส่วนร่วมทราบถึงนโยบาย แผนงาน และการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.	1.74	0.805	ปานกลาง
รวม	1.99	0.486	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.99$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านเคยมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเดือนร้อนของประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X}=2.28$) ท่านเคยมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้ อบต. ทราบเพื่อหาแนวทางแก้ไข ($\bar{X}=2.24$) ท่านเคยมีส่วนร่วมในการประชุมเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นร่วมกับ อบต. ($\bar{X}=2.09$) ท่านเคยมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา

ความต้องการของประชาชนร่วมกัน อบต. ($\bar{X} = 1.93$) ท่านเคยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อบต. ($\bar{X} = 1.85$) ท่านเคยมีส่วนร่วมนำข้อเสนอแนะไปประชุมเพื่อจัดทำแผน ($\bar{X} = 1.77$) และ ท่านได้มีส่วนร่วมทราบถึงนโยบาย แผนงาน และการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. ($\bar{X} = 1.74$)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมแก่ท้องถิ่น	2.03	0.712	ปานกลาง
2 ท่านเคยมีส่วนร่วมจัดทุนหรืองบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น	1.84	0.808	ปานกลาง
3 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการบริจาคและเสียสละทรัพย์สินบางอย่างเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	2.22	0.809	ปานกลาง
4 ท่านเคยมีส่วนร่วมจัดงานประเพณีท้องถิ่นและสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น	2.31	0.761	ปานกลาง
5 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานราชการมาแจ้งให้ประชาชนทราบ	1.89	0.800	ปานกลาง
รวม	2.05	0.474	

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านเคยมีส่วนร่วมจัดงานประเพณีท้องถิ่นและสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.31$) ท่านเคยมีส่วนร่วมในการบริจาคและเสียสละทรัพย์สินบางอย่างเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.22$) และ ท่านเคยมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมแก่ท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.03$) ท่านเคยมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงาน

ราชการมาแจ้งให้ประชาชนทราบ ($\bar{X}=1.89$) และ ท่านเคยมีส่วนร่วมจัดทุนหรืองบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=1.84$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านสาธารณูปโภค ถนน ประปา ไฟฟ้า	2.60	0.658	มาก
2 ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านกลุ่มอาชีพ ได้รับการอบรม ให้ความรู้ฝึกอาชีพ	2.18	0.666	ปานกลาง
3 ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยเชื้อ	1.96	0.752	ปานกลาง
4 ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมงานประเพณี	2.05	0.708	ปานกลาง
5 ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านความปลอดภัยและความมั่นคง	2.05	0.730	ปานกลาง
6 ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านความสะอาด สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม	2.42	0.734	มาก
รวม	2.21	0.390	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านสาธารณูปโภค ถนน ประปา ไฟฟ้า ($\bar{X}=2.60$) ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านความสะอาด สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=2.42$) และประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการ

กิจกรรมด้านกลุ่มอาชีพ ได้รับการอบรม ให้ความรู้ฝึกอาชีพ ($\bar{X}=2.18$) ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมงานประเพณี ($\bar{X}=2.05$) และ ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านความปลอดภัยและความมั่นคง ($\bar{X}=2.05$) และ ท่านเคยได้รับประโยชน์ในโครงการกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อย ($\bar{X}=1.96$)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ท่านเคยมีส่วนร่วมติดตามแผนการพัฒนาตามแผนการพัฒนาท้องถิ่น	1.81	0.789	ปานกลาง
2 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องในแต่ละขั้นตอน	1.76	0.812	ปานกลาง
3 ท่านเคยมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานที่ อบต. ปฏิบัติให้เป็นไปตาม โครงการพัฒนาท้องถิ่น	1.80	0.785	ปานกลาง
4 ท่านเคยมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามแผนงานพัฒนาท้องถิ่น	1.84	0.802	ปานกลาง
5 ท่านได้มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	1.80	0.782	ปานกลาง
รวม	1.80	0.623	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านเคยมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามแผนงานพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=1.84$) ท่านเคยมีส่วนร่วมติดตามแผนการพัฒนาตามแผนการ

พัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=1.81$) ท่านได้มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=1.80$) ท่านเคยมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจรับงานที่ อบต. ปฏิบัติให้เป็นไปตามโครงการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=1.80$) และ ท่านเคยมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องในแต่ละขั้นตอน ($\bar{X}=1.76$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนที่มี เพศ และระดับการศึกษาต่างกัน

ตารางที่ 9 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	เพศ				t	P
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการร่วมแสดงความ ความคิดเห็นเสนอปัญหา	1.96	0.489	2.02	0.484	-1.036	0.301
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติ	2.09	0.453	2.01	0.496	1.416	0.158
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์	2.24	0.318	2.17	0.458	1.527	0.128
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการ ติดตามประเมินผล	1.80	0.621	1.81	0.628	-0.179	0.858
รวม	2.02	0.384	2.00	0.410	0.421	0.674

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $0.05 P \leq 0.05$

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 10 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน
จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วม ของประชาชนใน การจัดทำ แผนพัฒนา	แหล่งของ ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
1. ด้านการร่วม แสดงความ ความคิดเห็นนำเสนอ ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.094	1.547	6.763	0.001*
	ภายในกลุ่ม	331	75.717	0.229		
	รวม	333	78.811			
2. ด้านการมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.293	0.146	0.649	0.523
	ภายในกลุ่ม	331	74.587	0.225		
	รวม	333	74.879			
3. ด้านการมีส่วน ร่วมในการรับ ผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.102	0.551	3.689	0.026*
	ภายในกลุ่ม	331	49.449	0.149		
	รวม	333	50.552			
4. ด้านการมีส่วน ร่วมในการติดตาม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	8.896	4.448	12.214	0.000*
	ภายในกลุ่ม	331	120.543	0.364		
	รวม	333	129.440			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.886	0.943	6.224	0.002*
	ภายในกลุ่ม	331	50.158	0.152		
	รวม	333	52.044			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 10 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า	
	\bar{X}	2.01	1.91	2.08
ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2.01		0.210	0.543
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1.91			0.002*
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า	2.08			

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 $P \leq 0.05$

จากตาราง 11 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่ามีส่วนร่วมมากกว่าระดับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ระดับ ประถมศึกษาหรือ ต่ำกว่า	ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลายหรือ สูงกว่า
	\bar{X}	2.02	1.85	2.07
ระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	2.02		0.094	0.748
ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	1.85			0.002*
ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายหรือสูงกว่า	2.07			

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $0.05 P \leq 0.05$

จากตาราง 12 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหาแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า มีส่วนร่วมมากกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วน
ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีส่วน
ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ระดับ ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลายหรือ สูงกว่า
	\bar{X}	2.10	2.21	2.26
ระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	2.10		0.239	0.025*
ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	2.21			0.541
ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายหรือสูงกว่า	2.26			

* ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 $P \leq 0.05$

จากตาราง 13 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า มีส่วนร่วมมากกว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วน
ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีส่วน
ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ระดับ ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	ระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลายหรือ สูงกว่า
	\bar{X}	1.91	1.57	1.92
ระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	1.93		0.001*	1.000
ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	1.57			0.000*
ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายหรือสูงกว่า	1.92			

* คำนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 $P \leq 0.05$

จากตาราง 14 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มี
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า มีส่วนร่วมมากกว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ
ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วมมากกว่า ระดับประถมศึกษา
หรือต่ำกว่า

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมของ
ประชาชนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 15 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะแนวทางต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	ความถี่
ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหา	38
1. ควรให้โอกาสประชาคมของทุกหมู่บ้านในตำบลมีส่วนร่วมในการ เข้าร่วมเป็น คณะกรรมการจัดทำแผน เพราะจะได้ปัญหาและความต้องการที่ตรงใจประชาชนใน ตำบลมากที่สุด	
2. หากกิจกรรม / โครงการใดที่บรรลุไว้ในแผนพัฒนาตำบลแล้ว ควรพยายามจัดทำ ให้ครบทุกโครงการ/กิจกรรมในปีนั้น ๆ	16
3. พยายามสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกระตุ้นและให้กำลังใจผู้ที่แสดงความคิดเห็น	7
4. สร้างความตระหนัก / ประชาสัมพันธ์ อย่างหลากหลาย วิธี และต่อเนื่อง	4
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	
1. ควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนช่วยกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อบต. จัดทำขึ้นเป็น ของประชาชนในตำบลทุกคน ไม่ใช่เป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น	19
2. สร้างหรือระดมความคิดให้ไป ในทางสร้างสรรค์ เห็นดี เห็นงาม แนะนำไม่ใช่ จับผิด	11
3. เมื่อมีการจัดกิจกรรมใดควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	4

ข้อเสนอแนะแนวทางต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์	ความถี่
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	32
1. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ เพื่อทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีประสานพลังในชุมชน	
2. ควรมีการให้รางวัลผู้ที่ทุ่มเทเสียสละเพื่อสังคม สมควรได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้ที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน	14
3. ควรตั้งค่าตอบแทนให้แก่ประชาคมที่เข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้าง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	14
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	
1. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ให้มากขึ้น	27
2. เมื่องานด้านการจัดซื้อ - จัดจ้างงานด้านพัสดุ งานแผนพัฒนา ข้อบัญญัติ ดำเนินการแล้วเสร็จ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกหมู่บ้านได้ทราบด้วย	18

จากตารางที่ 15 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ เรียงลำดับความถี่ 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1. ควรให้โอกาสประชาคมของทุกหมู่บ้านในตำบลมีส่วนร่วมในการ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผน เพราะจะได้ปัญหาและความต้องการที่ตรงใจประชาชนในตำบลมากที่สุด 2. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ เพื่อทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีประสานพลังในชุมชน และ 3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ให้มากขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหา ควรให้โอกาสประชาคมของทุกหมู่บ้านในตำบลมีส่วนร่วมในการ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผน เพราะจะได้ปัญหาและความต้องการที่ตรงใจประชาชนในตำบลมากที่สุด หากกิจกรรม / โครงการใดที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบลแล้ว ควรพยายามจัดทำให้ครบทุกโครงการ/กิจกรรมในปีนั้น ๆ พยายามสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกระตุ้นและให้กำลังใจผู้ที่แสดงความคิดเห็น และ สร้างความตระหนัก / ประชาสัมพันธ์ อย่างหลากหลายวิธี และต่อเนื่อง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนช่วยกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อบต. จัดทำขึ้นเป็นของประชาชนในตำบลทุกคน ไม่ใช่เป็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น สร้างหรือระดมความคิดให้ไป ในทางสร้างสรรค์ เห็นดี เห็นงาม แนะนำไม่ใช่จับผิด และ เมื่อมีการจัดกิจกรรมใดควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ เพื่อทำให้เกิด ความรัก ความสามัคคีประสานพลังในชุมชน และ ควรมีการให้รางวัลผู้ที่ทุ่มเทเสียสละเพื่อสังคม สมควรได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้ที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน ควรตั้งค่าตอบแทนให้แก่ประชาคมที่เข้าร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ- จัดจ้าง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. ให้มากขึ้น เมื่องานด้านการจัดซื้อ – จัดจ้างงานด้านพัสดุ งานแผนพัฒนา ข้อบัญญัติดำเนินการแล้วเสร็จ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกหมู่บ้านได้ทราบ